Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/26/348022

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Jaarverslag Kwalificatieplicht & Doorstroompunt schooljaar 2024-2025 Rijk van Nijmegen

Collegedatum: 26 mei 2026

Kernboodschap
Gemeenten hebben een wettelijke taak om de Leerplichtwet te handhaven en voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. Dit helpt om schoolverzuim te verminderen. De handhaving van de leerplicht voor kinderen van 5 tot en met 16 jaar voeren wij lokaal uit. De gegevens geven wij door aan DUO, volgens artikel 25, lid 2 van de Leerplichtwet (Lpw).
Voor jongeren van 16 tot en met 23 jaar geldt de kwalificatieplicht en het doorstroompunt van school naar werk. Hiervoor werken wij samen binnen het regionale verband Rijk van Nijmegen, in Bureau Leerrecht en Doorstroompunt. Zij stellen ieder jaar een verslag op met de resultaten. Het regionaal portefeuillehoudersoverleg Onderwijs en Jeugd stelt dit jaarverslag vast. Dit is gebeurd op 11 december 2025.
Volgens artikel 25, lid 1 van de Leerplichtwet wordt dit verslag ter informatie aan u aangeboden.

Eerdere besluiten
Niet van toepassing.

Toelichting
Leerplicht
Alle kinderen en jongeren tussen 5 en16 jaar zijn leerplichtig. Dat betekent dat zij ingeschreven moeten staan op een school en die zij dagelijks moeten bezoeken. Ouders zijn er verantwoordelijk voor dat hun kind naar school gaat (leerplicht). Ouders kunnen strafrechtelijk vervolgd worden en riskeren een boete als de leerplicht niet wordt nageleefd. Leerlingen boven de 12 jaar kunnen zelf verantwoordelijk worden gehouden voor het schoolverzuim. Zij riskeren een taakstraf of boete.
De leerplicht stopt als een kind 12 jaar een school heeft bezocht of de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt. Tot de leeftijd van 16 jaar voeren wij als gemeente de leerplichtwet uit. Een leerplichtambtenaar heeft drie wettelijke taken: leerlingen stimuleren (weer) naar school te gaan, vrijstellingen beoordelen en handhaven bij schoolverzuim.

Kwalificatieplicht
Vanaf de leeftijd van 16 jaar is voor een jongere de kwalificatieplicht (verlengde leerplicht) van toepassing. Dat betekent dat een jongere een minimaal onderwijsniveau moet hebben bereikt: een diploma op minimaal mbo-2, havo of vwo. Dit geldt tot de leeftijd van 18 jaar.
Een kwalificatieplichtambtenaar werkt voor de gemeente en controleert of ouders en leerlingen zich aan de leerplicht en kwalificatieplicht houden (art. 16 Lpw). Ook hier heeft een kwalificatieplicht ambtenaar drie wettelijke taken: leerlingen stimuleren (weer) naar school te gaan, vrijstellingen beoordelen en handhaven bij schoolverzuim.

Doorstroompunt
Het Doorstroompunt (voorheen Regionaal Meld- en Coördinatiepunt) helpt jongeren (18-23 jaar) zonder startkwalificatie (havo/vwo/mbo-2) bij het vinden van werk, scholing of dagbesteding. Het doel is voortijdig schoolverlaten te voorkomen en jongeren te begeleiden naar een duurzame plek op de arbeidsmarkt of terug naar school.

Leerplicht 5-16 jaar
De data van leerplicht tot 16 jaar zijn toegevoegd aan deze informatienota. De data over leerplicht, kwalificatieplicht en doorstroompunt in Druten staat onderaan deze nota .

Bureau Leerrecht en Doorstroompunt
De uitvoering van de Kwalificatieplicht en het Doorstroompunt is regionaal ingericht. Jongeren en jongvolwassenen in de leeftijd van 16 tot 23 jaar worden begeleid door de kwalificatieplichtambtenaar (16-18) of de doorstroomcoach (18-23). Hun werk is voornamelijk gericht op preventie en ondersteuning.
De uitvoering van het Doorstroompunt is centraal georganiseerd bij centrumgemeente Nijmegen. De centrumgemeente speelt een centrale rol in dit proces. Zij is verantwoordelijk voor de uitvoering en coördinatie van de Doorstroompunt-activiteiten binnen een hele regio, en werkt samen met de overige gemeenten in de regio (Berg en Dal, Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar, Wijchen) en de organisaties in het onderwijs in de regio. Jaarlijks stelt Bureau Leerrecht en Doorstroompunt een verslag op van hun werkzaamheden en bevindingen. Het vaststellen van dit rapport is een collegebevoegdheid. De portefeuillehouders zijn gemandateerd om dit in gezamenlijkheid te doen in het regionaal portefeuillehoudersoverleg Onderwijs en Jeugd. Het rapport wordt krijgen de gemeenteraden ter kennisname aangeboden.

Transitie van leerplicht naar leerrecht
Zoals de naam Bureau Leerrecht en Doorstroompunt al laat zien, is er in Nederland een verandering begonnen. Er wordt minder gekeken naar plicht en handhaving en meer naar het recht van leerlingen en jongeren op goed onderwijs.
Voor de werkprocessen betekent dit dat wij signalen eerder willen oppakken. Zo kunnen wij problemen voorkomen in plaats van oplossen. Hierdoor ligt de nadruk meer aan het begin van het proces. Dat helpt om zwaardere en ingewikkeldere maatregelen later te voorkomen.

Oorzaken schoolverzuim 18+
De oorzaken voor verzuim zijn divers. Voor de doelgroep 18-23 zien we dat jongeren afhaken en gaan werken of een eigen bedrijf starten, psychische belemmeringen ervaren, soms simpelweg ongemotiveerd zijn of tot de conclusie zijn gekomen dat zij een verkeerde studiekeuze hebben gemaakt.

Regionaal
Verzuimmeldingen worden ingedeeld op basis van de reden en hoe lang een leerling afwezig is. Scholen zijn wettelijk verplicht om ongeoorloofd verzuim te melden via het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). DUO stuurt deze meldingen door naar Leerplicht of naar het Bureau Leerrecht en Doorstroompunt.
Een leerling kan vrijstelling van de leerplicht krijgen bij ziekte of bij lichamelijke of psychische problemen. Ook kan vrijstelling worden gegeven als een jongere aantoonbaar werkt aan zijn toekomst, bijvoorbeeld door onderwijs te volgen of een traject te doorlopen.
Ten opzichte van het vorige schooljaar is het totale aantal meldingen sterk gestegen. In 2023-2024 waren er in de regio 2.244 meldingen. In 2024-2025 zijn dat er 3.616. Dat is een stijging van 61 procent. Dit komt enerzijds door betere contacten met scholen, waardoor zij vaker melden. Dat is positief, omdat hierdoor eerder actie kan worden

ondernomen. Anderzijds zorgt de toename van jongeren uit vluchtgebieden, met name in Berg en Dal, ook voor een sterke stijging van het aantal meldingen. Van alle meldingen gaat 61 procent van de jongeren na een interventie weer naar school.

Absoluut verzuim
Absoluut verzuim betekent dat een leerling of jongere geen school volgt en ook niet op een school staat ingeschreven. Het landelijk absoluut verzuim is ten opzichte van vorig jaar iets gedaald (2992 naar 2872= 4% daling). In onze regio bedraagt de melding absoluut verzuim 4.6% (167 jongeren). Van deze groep gaan 79 jongeren (47%) na een interventie weer naar school .

Haltafdoening
HALT staat voor **H**et **ALT**ernatief. Een Halt-afdoening is een snelle, buitenstrafrechtelijke interventie voor jongeren (12-18 jaar) die een licht strafbaar feit hebben gepleegd, zoals vernieling, diefstal of spijbelen. Het doel is grensoverschrijdend gedrag corrigeren zonder strafblad. Bij een succesvol traject wordt de zaak gesloten.

Trends schooljaar 2024-2025 kwalificatieplicht en doorstroompunt
In de doelgroep 16-18 en in de doelgroep 18-23 zien de kwalificatieplichtambtenaren en de doorstroomcoaches net als bij de jeugdzorg een toename aan problemen (zoals eenzaamheid, gezondheid of armoede) bij de individuele jongeren. Daarom is er per jongere meer tijd nodig. Hierdoor ontstaat een grotere werkdruk bij de ambtenaren en coaches. Dit beeld wijkt overigens niet af van het landelijke beeld.

Maatregelen en ontwikkelingen
Uit onderzoek blijkt dat vroeg signalering en vroege interventie erger verzuim kan voorkomen. Dat betekent dat we met elkaar de beweging naar voren maken, naar meer preventie. Om dit te bereiken zetten we al enige tijd stevig in op het blijvend verbeteren van de verbindingen intern en extern tussen onderwijs, Leerplicht, kwalificatieplicht, doorstroompunt, bedrijfsleven, ouders, kinderen en jongeren. Als er een melding van verzuim komt gaan we daar actief op af. We kijken met elkaar wat er nodig is: begeleiding thuisproblematiek, schoolinschrijving, leerwerktraject, begeleiding naar werk. Gelet op de toename van de mentale druk op jongeren werken we nauw samen met zorg. Dit is een continu proces van blijven doen en blijven verbeteren.

De verbeterde verbinding en communicatie werpen hun vruchten af, wat zichtbaar is in de toename van het aantal meldingen. Door de verbeterde melding is leerplicht/kwalificatieplicht eerder in staat om erop af te gaan. Bij 16+ wordt de kwalificatieplicht ambtenaar of de doorstroomcoach gekoppeld aan de jongere voor begeleiding naar schoolinschrijving, leerwerktraject of werk. Indien nodig, bij complexere zaken, wordt contact gelegd met zorg partners voor aanvullende begeleiding.

Vanaf 2026 geldt de wet Van School Naar Duurzaam Werk. Dat betekent dat de doelgroep voor het doorstroompunt is uitgebreid naar jongvolwassenen tot 27 jaar. Hierop vooruitlopend hebben wij de systemen aangepast. In de loop van 2026 moet blijken om welke jongeren en welke problemen het gaat.

Druten
Verzuimmeldingen (uitvoering regionaal)
Het aantal verzuimmeldingen in Druten in 2023-2024 bedroeg 133.
Het aantal meldingen in 2024-2025 in de gemeente Druten bedroeg 158, 25 meer meldingen (19%) dan het jaar daarvoor. We zien een stijging van 13% meldingen op kwalificatieplicht en een stijging van 9% op doorstroompunt. In 2024-2025 bestond de doelgroep uit 802 jongeren, waarvan 530 16-18 jaar. De doelgroep 2023-2024 staat niet

vermeld. Bureau Leerrecht en Doorstroompunt hanteert een andere presentatie ten opzichte van het vorig schooljaar waardoor die cijfers ontbreken en de vergelijking niet goed kan worden gemaakt.

Werkprocessen 16+
Het jaarlijks aantal werkprocessen is niet gelijk aan het aantal verzuimmeldingen. Dat komt omdat verschillende meldingen te herleiden zijn naar één casus.
Zo waren er in onze gemeente 158 meldingen in 2024-2025 terwijl dit tot 125 werkprocessen heeft geleid.
In ditzelfde schooljaar is het verzuim van jongeren in 3 gevallen afgedaan met een waarschuwing. Er zijn geen processen verbaal opgesteld en ook geen Halt-afdoeningen.
Er zijn 3 vrijstellingen van onderwijs verleend (1 vanwege lichamelijke of psychische gronden, 2 omdat de jongeren op een andere wijze dan ingeschreven staan bij een school aan een traject of vorm van scholing voldoet). Er waren in de doelgroep geen thuiszitters.

Conclusie
In zijn totaliteit zien we een stijging met 19% in het aantal meldingen (en werkprocessen) in 2024-2025 ten opzichte van het voorgaande jaar. Deze stijging is ten opzichte van de regionale stijging (61%) relatief laag. Ook zijn er geen specifieke bijzonderheden te melden.

Werkprocessen 16-(lokaal)
De doelgroep in 2023-2024 bestond uit 2062 leerlingen. De doelgroep in 2024-2025 bestond uit 2148 leerlingen (+4%).
Het aantal werkprocessen 2023-2024 was 117. Alle meldingen krijgen een werkproces (die wordt behandeld). Echter, wanneer een nieuwe melding wordt gedaan terwijl er nog een werkproces open staat, valt die daaronder.
Het aantal werkprocessen is in 2024-2025 toegenomen tot 146 (+ 25%). Zodoende zijn er relatief meer werkprocessen uitgevoerd ten opzichte van het aantal leerlingen in 2024-2025 (+ 1.3%)
In 2023-2024 is 1 keer een proces verbaal opgemaakt vanwege relatief verzuim (signaal verzuim). In 2024-2025 was dit aantal 3. Ook hier in beide jaren minder dan een half procent van het totaal aantal kinderen en jongeren van 5-16 jaar.
Tot slot is er 1 Halt-afdoening geweest in 2024-2025 en zijn er 2 Halt afdoeningen geweest in 2023-2024.
In beide schooljaren was sprake van 3 thuiszitters, waarbij de oorzaak lag bij verwijtbaarheid ouders of leerling. Dat is minder dan een half procent van alle leerlingen in de leeftijd van 5-16 jaar.

Conclusie 16- (uitvoering lokaal)
In zijn totaliteit laat leerplicht 2024-2025 ten opzichte van het voorgaande jaar een stijging van 25% zien. Jaarlijkse fluctuaties zoals deze zijn niet ongebruikelijk.
Opgemerkt kan worden dat het beeld ten opzichte van de jaren daarvoor laat zien dat er geen forse toename is aan meldingen/werkprocessen. Ondanks die stijging ligt dit nog ruim onder de cijfers van de Corona-periode en de uitloop daarvan, wat wijst op een stabilisatie ten opzichte van voornoemde periode.
Er is wel sprake van een toename aan zware, complexe casussen. Hierdoor wordt het vinden van passend onderwijs bemoeilijkt. Deze trend wijkt niet af van het landelijk beeld.

Maatregelen en ontwikkelingen

Uit onderzoek blijkt dat vroeg signalering en vroege interventie erger verzuim kan voorkomen. Dat betekent dat we met elkaar de beweging naar voren maken, naar meer preventie. Om dit te bereiken zetten we al enige tijd stevig in op het blijvend verbeteren van de verbindingen intern en extern tussen onderwijs, Leerplicht, kwalificatieplicht, doorstroompunt, bedrijfsleven, ouders, kinderen en jongeren. Als er een melding van verzuim komt gaan we daar actief op af. We kijken met elkaar wat er nodig is: begeleiding thuisproblematiek, schoolinschrijving, leerwerktraject, begeleiding naar werk. Gelet op de toename van de mentale druk op jongeren werken we nauw samen met zorg. Dit is een continu proces van blijven doen en blijven verbeteren.

De verbeterde verbinding en communicatie werpen hun vruchten af, wat zichtbaar is in de toename van het aantal meldingen. Door de verbeterde melding is leerplicht/kwalificatieplicht eerder in staat om erop af te gaan. Bij 16+ wordt de kwalificatieplicht ambtenaar of de doorstroomcoach gekoppeld aan de jongere voor begeleiding naar schoolinschrijving, leerwerktraject of werk. Indien nodig, bij complexere zaken, wordt contact gelegd met zorg partners voor aanvullende begeleiding.

Vanaf 2026 geldt de wet Van School Naar Duurzaam Werk. Dat betekent dat de doelgroep voor het doorstroompunt is uitgebreid naar jongvolwassenen tot 27 jaar. Hierop vooruitlopend hebben wij de systemen aangepast. In de loop van 2026 moet blijken om welke jongeren en welke problemen het gaat.

Gevolgen
Het rapport vormt geen aanleiding om over te gaan op andere werkwijzen of maatregelen dan nu.

Communicatie
Er is op dit moment geen verdere communicatie nodig.

Uitvoering of Vervolgstappen
Vanaf 1 januari 2026 is de wet “Van school naar duurzaam werk” van kracht geworden. Hierdoor is de verplichting om jongeren te begeleiden naar werk verschoven van 23 naar 27 jaar. Daarnaast verwachten wij dat op enig moment het proces verbaal dat door de leerplichtambtenaar wordt opgesteld bij ongeoorloofd verzuim uit het strafrecht zal worden gehaald. Deze wijzigingen hebben gevolgen voor de uitvoering van de leer- en kwalificatieplicht en voor het doorstroompunt. Wanneer de informatie voor u van belang is, informeren wij u over de gevolgen van deze wijzigingen.

Geheimhouding
Niet van toepassing.